

ถอดบทเรียนของผู้นำเชิงกลยุทธ์ จากมหากาพย์ The Odyssey

กรุงเทพธุรกิจ
Now and Beyond
● ผศ.ดร.จารุเจต ตั้งสุข
Thammasat Business School
jarujes@tbs.tu.ac.th

เหตุโดมมหากาพย์ The Odyssey ซึ่งถือกำเนิดขึ้นเมื่อกว่า 2,700 ปีก่อน ยังคงถูกนำมาเล่าซ้ำแล้วครั้งเล่า ทั้งที่โลกได้เปลี่ยนผ่านจากยุคเรือใบมาสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI) คำตอบอาจไม่ใช่เพียงการเดินทางกลับบ้านของ Odysseus หากแต่เป็นเรื่องราวของผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ต้องตัดสินใจท่ามกลางความไม่แน่นอน เผชิญทั้งศัตรูที่มองเห็นและมองไม่เห็น รวมถึงรับมือกับแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมที่ไม่อาจควบคุมได้

แม้มหากาพย์เรื่องนี้จะเต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่สะท้อนภาวะผู้นำ แต่บทความนี้ขอหยิบยกจากที่ประทับใจและตัวละครที่ผู้คนจดจำ เพื่อถอดบทเรียนสู่โลกธุรกิจในปัจจุบัน

ฉากแรกที่หลายคนนึกถึงคือ ม้าโทรจัน (Trojan Horse) ชัยชนะของชาวกรีกที่ไม่ได้เกิดจากการมีกำลังทหารที่แข็งแกร่งกว่า หากเกิดจากการเข้าใจวิธีคิดของฝ่ายตรงข้ามจนทำให้ชาวเมืองทรอยเปิดประตูเมืองด้วยตนเอง ทั้งที่อันตรายซ่อนอยู่ภายใน

สอดคล้องกับแนวคิดของ Michael Porter ที่เสนอว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันไม่ได้เกิดจากการทำทุกอย่างให้ดีกว่าคู่แข่ง หากเกิดจากการเลือกวิธีแข่งขันที่แตกต่างในแบบที่คู่แข่งคาดไม่ถึง ในโลกธุรกิจ ความท้าทายที่แท้จริงอาจไม่ได้มาจากคู่แข่งที่ประกาศตัวอย่างชัดเจน หากแต่มาจากผู้เล่นรายใหม่หรือแพลตฟอร์มที่เข้ามาในฐานะ “ผู้ช่วย” ก่อนแล้วจึงค่อยๆ เปลี่ยนกติกาของอุตสาหกรรมทั้งระบบ

อีกหนึ่งฉากที่สะท้อนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้อย่างชัดเจน คือการเผชิญหน้ากับ Cyclops หรือ

ยักษ์ตาเดียว Polyphemus ซึ่ง Odysseus และลูกเรือต้องรับมือกับคู่ต่อสู้ที่มีกำลังเหนือกว่ามาก หากเลือกต่อสู้ด้วยกำลังโดยตรง ย่อมพ่ายแพ้ แต่เขากลับมองหาจุดอ่อนของคู่ต่อสู้ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดสร้างทางออกและพลิกสถานการณ์ที่เสียเปรียบให้กลายเป็นโอกาส

บทเรียนสำคัญคือ ผู้นำไม่จำเป็นต้องมีทรัพยากรมากที่สุด หากต้องรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอย่างฉลาด เช่นเดียวกับองค์กรขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านเงินทุนหรือบุคลากร แต่หากเข้าใจตลาดและใช้ความคล่องตัวให้เกิดประโยชน์ ก็สามารถสร้างแต้มต่อเหนือองค์กรขนาดใหญ่ได้

หลังชัยชนะ Odysseus ไม่ได้เร่งให้

ลูกเรือพายเรือโดยไม่หยุดพัก หลายครั้งเขาเลือกทางใบเรือและปล่อยให้สายลมพาเรือเดินทางต่อ ภาพนี้สะท้อนว่า ผู้นำที่ดีไม่ใช่ผู้ที่เร่งเครื่องตลอดเวลา แต่ต้องรู้ว่าเมื่อใดควรเร่ง เมื่อใดควรรอ และเมื่อใดควรปล่อยให้สภาพแวดล้อมช่วยขับเคลื่อนองค์กร เพราะในการแข่งขัน ความเร็วเพียงอย่างเดียวอาจไม่ใช่คำตอบ หาก “จังหวะ” ที่เหมาะสมอาจเป็นตัวกำหนดผลลัพธ์

อย่างไรก็ตาม การเดินทางที่ยากที่สุดของ Odysseus อาจไม่ใช่การต่อสู้กับสัตว์ประหลาด หากเป็นการปลัดหลงสู่ดินแดนของ Lotus Eaters ที่ผู้คนกินดอกบัวจนลืมบ้าน ลืมเป้าหมาย และไม่ต้องการเดินทางต่อดอกบัวในมหากาพย์ไม่ได้ทำร้ายใคร แต่ทำให้ผู้คนลืมเหตุผลของการเดินทาง

ภาพนี้สะท้อนถึง องค์กรที่พึงพอใจกับความสำเร็จระยะสั้น จนค่อย ๆ สูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

เพราะบางครั้งสิ่งที่อันตรายที่สุดไม่ใช่การแข่งขันที่รุนแรง แต่คือความสำเร็จที่ทำให้องค์กรหยุดเรียนรู้ หยุดตั้งคำถาม และหยุดพัฒนา

นอกจากอุปสรรคระหว่างทางแล้ว การเดินทางของ Odysseus ยังเต็มไปด้วยเทพเจ้าและสิ่งเหนือธรรมชาติ หากมองผ่านมุมมองการบริหารธุรกิจ เทพเจ้าเหล่านี้เปรียบเสมือน “สภาพแวดล้อมภายนอก” ที่ผู้นำไม่สามารถควบคุมได้

เช่น Poseidon เปรียบได้กับแรงกดดันจากเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ภูมิรัฐศาสตร์ หรือกฎระเบียบใหม่ที่พร้อมสร้างคลื่นกระทบต่อธุรกิจอยู่เสมอ ขณะที่ Athena เปรียบเสมือนคณะกรรมการหรือบอร์ดบริหารที่ช่วยเปิดมุมมอง เสนอทางเลือก และให้คำแนะนำ แต่ท้ายที่สุด ผู้ที่ต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ยังคงเป็นผู้นำองค์กร

อีกตัวละครหนึ่งที่หลายคนอาจมองข้ามคือ Telemachus บุตรชายของ Odysseus ซึ่งออกเดินทางตามหาพ่อ โดยแท้จริงแล้วเป็นการเดินทางเพื่อเรียนรู้การเป็นผู้นำด้วยตนเอง ตลอดเส้นทาง เขาไม่ได้พบคำตอบที่ต้องการ แต่ได้รับประสบการณ์จากผู้คน ที่พบเจอจนเติบโต จากเด็กหนุ่มผู้ขาดความมั่นใจ ไปสู่ผู้ที่กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบต่ออาณาจักรของตน

บทเรียนนี้สะท้อนว่า องค์กรที่ยั่งยืนไม่ได้เพียงสร้างผู้นำที่เก่งในปัจจุบัน แต่ต้องพัฒนาผู้นำรุ่นต่อไปควบคู่กัน เพราะ

ความต่อเนื่องของภาวะผู้นำคือหนึ่งในทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์กร การเตรียมผู้สืบทอดจึงไม่ใช่ภารกิจสุดท้ายของการเป็นผู้นำ หากเป็นกระบวนการที่ต้องทำตลอด

อีกด้านหนึ่ง Penelope ผู้เฝ้ารอการกลับมาของสามีที่อาณาจักร Ithaca มักถูกจดจำในฐานะผู้รอคอย แต่หากมองในมุมของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เธอคือผู้รักษาเสถียรภาพของอาณาจักรไว้ได้ตลอดหลายปีที่ไม่มีการขึ้นครองราชย์ ท้าวมกลางแรงกดดันจากผู้ที่ต้องการช่วงชิงอำนาจ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงไม่ได้หมายถึงผู้ที่ยืนอยู่แนวหน้าเสมอไป หากยังหมายถึงผู้ที่สามารถรักษาความเชื่อมั่น ประคับประคองและทำให้องค์กรยืนหยัดได้ในวันที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน

ท้ายที่สุด สิ่งที่ทำให้ The Odyssey ยังคงร่วมสมัยอาจไม่ใช่การต่อสู้กับสัตว์ประหลาดหรือเทพเจ้า หากข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้นำทุกยุคสมัยต้องเผชิญคำถาม คือจะเลือกแข่งขันอย่างไร จะรับมือกับสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ได้อย่างไร จะพัฒนาผู้นำรุ่นต่อไปอย่างไร และจะนำองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างไร

แม้เส้นทางจะเต็มไปด้วยอุปสรรคและสิ่งล่อลวง เช่นเดียวกับการเดินทางของ Odysseus ชัยชนะไม่ได้อยู่ที่ผู้ที่แข็งแกร่งที่สุด แต่เป็นของผู้ที่เข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อม และปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จนสามารถเดินทางกลับสู่ Ithaca ได้สำเร็จ

Benewsonline.com

เล่าข่าวทั่วไป พร้อม Tips ไลฟ์สไตล์อย่างมีสาระ

MARKETING

ทรู X คณะแพทย มธ. X รพ.ธรรมศาสตร์ฯ X แอ็ก ดิจิทัล ขับเคลื่อนสาธารณสุขไทยสู่ Healthcare AI

📅 2026-08-11 👤 adminbenews

ทรู คอร์ปอเรชั่น ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) กับ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ และ แอ็ก ดิจิทัล บูรณาการองค์ความรู้ทางการแพทย์ เทคโนโลยี และดิจิทัลโซลูชัน ขับเคลื่อน Healthcare AI ให้เกิดขึ้นจริง พร้อมจัดตั้ง “Thammasat-True AI Health Innovation Hub” ศูนย์กลางความร่วมมือด้าน AI ทางด้านการแพทย์ของ

ประเทศไทย ครอบคลุมทั้งการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ร่วมกับข้อมูลสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการดูแลรักษา การบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพบริการผู้ป่วยทุกมิติ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้าน AI และดิจิทัล เฮลท์ ของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรทางการแพทย์ ผ่านการออกแบบหลักสูตรร่วมกับ ทรู ดิจิทัล อคาเดมี่ ซึ่งจะช่วยยกระดับทักษะ AI ต่อยอดงานวิจัย และส่งเสริมนวัตกรรมจากการประยุกต์ใช้ AI ที่สามารถตอบโจทย์ปัญหาสุขภาพของคนไทยได้อย่างแท้จริง

การลงนาม MOU ในครั้งนี้ ครอบคลุมความร่วมมือทางวิชาการด้านงานวิจัย การเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ เครื่องมือ และ อุปกรณ์และนวัตกรรมด้านอื่นๆ ภายใต้กรอบการดำเนินงาน AI, Data, and Intelligent Healthcare Transformation 6 มิติสำคัญ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้าน AI และ Digital Technology ทั้งกลุ่มอาจารย์ แพทย์ และบุคลากรทุกระดับของคณะแพทยศาสตร์ มธ. และ รพ.ธรรมศาสตร์ 2) การปูพื้นฐานด้าน AI และการจัดการระบบฐานข้อมูลสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ (EMR) แก่นักศึกษาแพทย์ วางรากฐานสำคัญต่อการผลิตแพทย์แห่งอนาคต 3) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม AI ทางทางการแพทย์ ผ่านการบูรณาการฐานข้อมูลสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกับ เอ็ก ดิจิทัล เพื่อสร้างสรรค์ โมเดลคะแนนสุขภาพ (Health Score) และระบบ AI Clinical Intelligence สำหรับการวินิจฉัย การคัดกรอง การประเมินความเสี่ยง และสนับสนุนการตัดสินใจทางการแพทย์ 4) การจัดตั้ง Thammasat-True AI Health Innovation Hub ศูนย์กลางนวัตกรรมทางการแพทย์ เพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้ วิจัย พัฒนา และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ 5) การพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาเทคโนโลยีดิจิทัลทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มธ. ซึ่งเตรียมเปิดในปีการศึกษา 2570 และ 6) การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้จริงและต่อยอดเชิงยั่งยืน ผ่านโครงการนำร่องเชิงปฏิบัติการและคลินิก ภายใต้กรอบกฎหมายและจริยธรรม

คุณศรินทร์รา วงศ์ศุภลักษณ์ หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล บมจ. ทรู คอร์ปอเรชั่น กล่าวว่า “ทรู คอร์ปอเรชั่น มุ่งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ Big Move สู่การเป็น AI-First Company ต่อยอดแนวคิด ‘AI for All Thais’ นำเทคโนโลยีมาสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่คนไทย เราเชื่อว่า การเปลี่ยนผ่านสู่ Healthcare AI ต้องเริ่มจากการพัฒนาคน และ AI จะสร้างคุณค่าเมื่อทำงานร่วมกับองค์ความรู้ทางการแพทย์ ภายใต้ความร่วมมือนี้ ทรูพร้อมนำโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และโซลูชันอัจฉริยะที่ประยุกต์ใช้ AI และข้อมูลอย่างโปร่งใสและมีจริยธรรม มาบูรณาการกับระบบสาธารณสุข รวมถึงความเชี่ยวชาญของ ทรู ดิจิทัล อคาเดมี เพื่อร่วมออกแบบหลักสูตรและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ สร้าง AI-Ready Workforce ทั้งนักศึกษารุ่นใหม่ อาจารย์ และบุคลากรทางการแพทย์ ให้มีทักษะดิจิทัลที่เข้มแข็งและที่สำคัญ การร่วมจัดตั้ง “Thammasat-True AI Health Innovation Hub” ศูนย์กลางเชื่อมโยงองค์ความรู้ งานวิจัย และโจทย์จริงจากโรงพยาบาล ที่จะเปลี่ยนงานวิจัยไปสู่การใช้งานจริงในระบบบริการสุขภาพ จะช่วยสร้างระบบนิเวศ AI ทางทางการแพทย์และยกระดับระบบสุขภาพไทยได้อย่างยั่งยืน”

รศ.พญ.อัจฉรา ตั้งสถาพรพงษ์ คณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า “ปัจจุบัน AI และ เทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเปลี่ยนแปลงวงการแพทย์อย่างรวดเร็ว ตั้งแต่การเรียนการสอน การวิจัย การวินิจฉัยและรักษา ตลอดจนการบริหารจัดการระบบสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มธ. ในฐานะโรงเรียนแพทย์ จึงให้ความสำคัญในการ พัฒนาศักยภาพด้าน AI และ Digital Health ของนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร ให้สามารถประยุกต์ใช้ในการเรียน การสอน การวิจัย และการดูแลผู้ป่วย ตลอดจนสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ปัญหาสุขภาพของประเทศ ภายใต้หลักการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง มีจริยธรรม และยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณและความปลอดภัยของผู้ป่วย เชื่อมั่นว่า ความร่วมมือในครั้งนี้จะเป็นต้นแบบของการบูรณาการองค์ความรู้ทางการแพทย์เข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัล และ AI ซึ่งจะสนับสนุนการพัฒนานุคลากรทางการแพทย์แห่งอนาคต สร้างงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับบริการสุขภาพให้ตอบสนองความต้องการของคนไทยได้ดียิ่งขึ้น”

รศ.นพ.ดิลก ภิกขุโยทัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ กล่าวว่า “รพ.ธรรมศาสตร์ มุ่งพัฒนาระบบบริการที่มีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัล AI และการใช้ข้อมูลสุขภาพมาสนับสนุนการดูแลรักษาผู้ป่วย และพัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการ ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเพิ่มศักยภาพให้แพทย์และบุคลากรมีความเข้าใจ สามารถใช้ข้อมูลและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพความร่วมมือในครั้งนี้จะเสริมสร้างทั้งองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากร การจัดการข้อมูลและการสร้างโซลูชันที่สามารถนำไปใช้ได้จริง รวมถึงการเชื่อมโยงบุคลากร ข้อมูล เทคโนโลยี การวิจัย และการบริการเข้าด้วยกัน ผ่านการจัดตั้ง Thammasat-True AI Health Innovation Hub จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับ Healthcare AI ของรพ.ธรรมศาสตร์ ไปอีกขั้น นำไปสู่บริการสุขภาพที่มีคุณภาพ ทันสมัย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย ประชาชน และระบบสาธารณสุขไทย”

คุณทิพวัลย์ วงศ์ธรรมชาติ ผู้จัดการทั่วไป ธุรกิจ Analytics AI and Consultation บริษัท แอ็ก ดิจิทัล จำกัด กล่าวว่า “ในยุคที่ AI และ Data กลายเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาระบบสาธารณสุข อนาคตของระบบ Healthcare จะไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีการรักษาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการเชื่อมโยง วิเคราะห์ และเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นอินไซต์ที่นำไปใช้ได้จริง แอ็ก ดิจิทัล พร้อมนำความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้าน Data Analytics และเทคโนโลยี AI ขั้นสูง ผสานรากฐานที่แข็งแกร่งด้านการแพทย์และการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มธ. และ รพ.ธรรมศาสตร์ฯ เพื่อร่วมขับเคลื่อน Healthcare AI ผ่าน 2 แนวทางหลัก คือ การยกระดับโรงพยาบาลอัจฉริยะ (Smart Hospital) ด้วยนวัตกรรม Health Score ที่ประมวลผลข้อมูลสุขภาพแบบองค์รวม ช่วยให้ผู้ป่วยและแพทย์สามารถติดตาม วางแผน และดูแลสุขภาพเชิงป้องกันได้อย่างแม่นยำและเป็นรูปธรรม ควบคู่กับการพัฒนาระบบ Health Dashboard ศูนย์กลางข้อมูลอัจฉริยะที่ช่วยให้แพทย์สามารถคาดการณ์แนวโน้มผู้ป่วยและบริหารจัดการทรัพยากรของโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และการต่อยอดสู่การยกระดับมหาวิทยาลัยอัจฉริยะ (Smart Campus) ผ่านการยกระดับ Research Lab and Modelling ด้วยโครงสร้างพื้นฐาน Data และ AI เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวิจัย พร้อมผลักดัน AI for Productivity เพื่อเสริมศักยภาพด้านดิจิทัลให้คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ซึ่งเราเชื่อมั่นว่าความร่วมมือครั้งนี้จะเป็นโมเดลต้นแบบของการประยุกต์ใช้ Data และ AI เพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขและการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน”

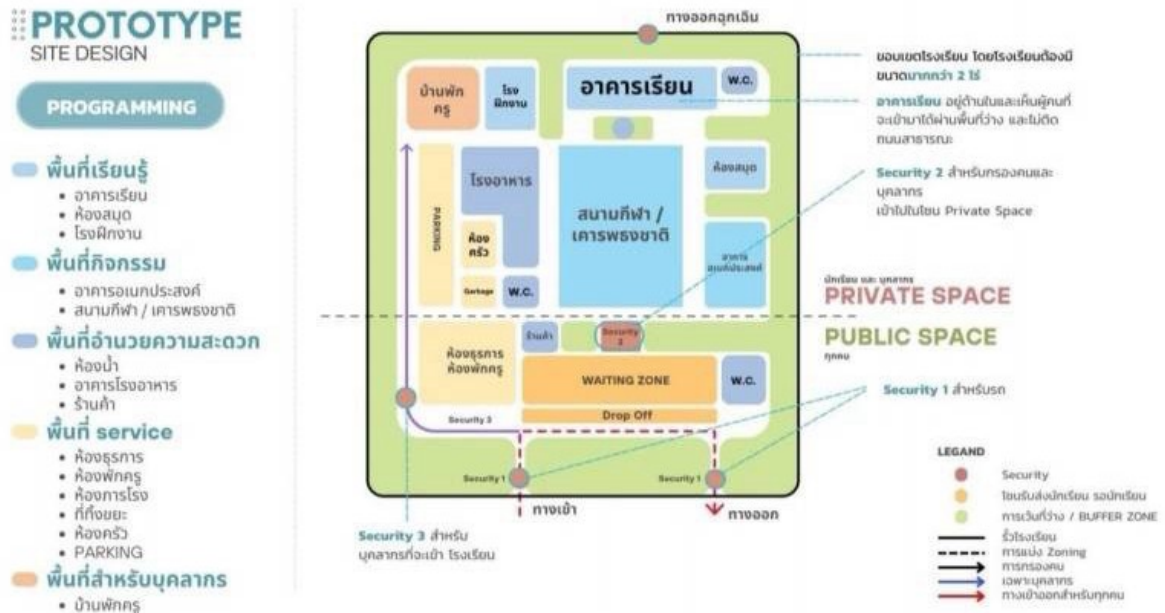
Comments

comments

[กร:แสด \(https://www.tcijthai.com/news/2026/8/current/15242\)](https://www.tcijthai.com/news/2026/8/current/15242)

พลิกงานวิจัยธรรมศาสตร์การออกแบบ 'โรงเรียน' เพื่อรับมือเหตุการณ์

กองบรรณาธิการ TCIJ 11 ส.ค. 2569 | อ่านแล้ว 53 ครั้ง

(ภาพที่ 4.9 การออกแบบโซนของพื้นที่สถานศึกษาต้นแบบ โดย ผู้วิจัย,2566)

เปิดงานวิจัย “ธรรมศาสตร์” ออกแบบโรงเรียนเพื่อป้องกันเหตุการณ์รุนแรง เสนอวิธีออกแบบห้องเรียน-อาคาร-ภูมิทัศน์ เพื่อนำไปสู่การ “หน่วงเวลาผู้ก่อเหตุ” ช่วยเพิ่มพื้นที่หลบหนี-ซ่อนตัว ลดความสูญเสีย ด้าน “รองอธิการบดี มธ.” ในฐานะผู้เชี่ยวชาญการออกแบบอาคารรับมือการก่อการร้าย เสนอมาตรการเพิ่มเติม รัฐควรบรรจุแผนซ้อมเผชิญเหตุก่อการร้ายเข้าไปในหลักสูตรเป็นวาระเหมือนซ้อมหนีไฟ พร้อมบรรจุเกณฑ์ความปลอดภัยรับเหตุในกฎหมายอาคาร

รศ. ดร.สุปรียา ฤทธิรงค์ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และอาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) เปิดเผยว่า จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จนนบุรี ทำให้มีการพูดถึงประเด็นความปลอดภัยในโรงเรียนกันมากขึ้น ส่วนตัวในฐานะที่เคยมัธยมศึกษาและเขียนบทความเกี่ยวกับการออกแบบอาคารเพื่อรับมือกับการก่อการร้าย (Terrorism) มาเป็นเวลากว่า 10 ปี และมีโอกาสเป็นที่ปรึกษาทางวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโทชั้นปีที่ 1 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มธ. หัวข้อ “แนวทางการออกแบบและป้องกันสถานศึกษาระดับประถม เพื่อลดความสูญเสียจากปัญหาปัจจัยความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก” เมื่อปี 2566 ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบอาคารสถานศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ในรูปแบบการคุกคามเดียวเพื่อก่อการร้ายหมู่ โดยเลือกโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนไม่เกิน 1,000 คน มาเป็นกรณีศึกษา (Case Study) ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาคาร จึงขอนำสาระสำคัญจากงานวิจัยและประสบการณ์มาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในอนาคต

รศ. ดร.สุปรียา กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการออกแบบโรงเรียน คือความพยายามที่จะหน่วงเวลาผู้ก่อเหตุให้ได้มากที่สุด เพื่อลดความสูญเสีย ช่วยให้ผู้ประสบภัยมีเวลาหนีหรือซ่อนตัว และรอคอยให้เจ้าหน้าที่เข้ามาควบคุมสถานการณ์ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะอ้างอิงทฤษฎีและกฎระเบียบการอพยพจากต่างประเทศ แต่ก็ได้นำมาปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนในประเทศไทย โดยผ่านการเก็บข้อมูลและสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและบุคลากรไทยกว่า 20-30 คน

สำหรับผลการศึกษารายละเอียด แนวทางการออกแบบโรงเรียนเพื่อรับมือกับผู้ก่อเหตุใน 2 ลักษณะ คือ 1. ผู้ก่อเหตุจากภายนอก (Outsiders) ซึ่งจะเน้นไปที่การป้องกันตั้งแต่รั้วบริเวณรอบนอกอาคาร นับตั้งแต่การออกแบบรั้วให้ป็นเข้ามาได้ยาก และใช้มาตรการหน่วงเวลา เช่น การจัดภูมิทัศน์ด้วยต้นไม้บางประเภท หรือการใช้คูน้ำ เพื่อให้ผู้ก่อเหตุเข้ามาได้ยากและหลบหนีได้ลำบาก ส่วนการวางผังอาคารจะเป็นแบบกระจายตัวห่างกัน (Cluster) เพื่อเพิ่มระยะห่างระหว่างอาคาร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ก่อเหตุถูกมองเห็นได้ง่ายในพื้นที่โล่ง ทำให้ก่อเหตุได้ยากขึ้น ต่างจากอาคารที่ติดกันเกินไป

2. ผู้ก่อเหตุจากภายใน (Insiders) เนื่องจากเป็นคนในที่จะรู้เส้นทางและผังอาคารดีอยู่แล้ว จึงเน้นการออกแบบพื้นที่ภายในอาคาร โดยแบ่งเป็นระบบเชิงรุก (Active) ที่เน้นการหลบหนีและการเผชิญเหตุ เช่น ออกแบบความสูงของอาคารและหน้าต่างให้สามารถกระโดดหนีได้ มีบันไดลงฉุกเฉินและทางหนีไฟที่พร้อมใช้งาน ส่วนการต่อสู้ แม้จะเป็นวิธีที่ไม่แนะนำ แต่หากจำเป็นก็สามารถใช้เฟอร์นิเจอร์หรือส่วนประกอบอาคาร เช่น การล้มตู้โต๊ะ หรือการปิดล็อกห้องเพื่อขัดขวางผู้ก่อเหตุได้ ขณะที่ระบบเชิงรับ (Passive) จะเน้น

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ก่อเหตุอาจรู้ที่ซ่อนตัว แต่อีกหนึ่งวิธีคือการเพิ่มเหลี่ยมมุมต่างๆ โดยการปรับปรุงโถงทางเดิน (Corridor) ที่ไม่ยากให้เปลี่ยนลักษณะทางตรงโค้งยาว สามารถเห็นได้ทุกอย่าง ซึ่งอาจทำให้เดินก่อเหตุได้ง่ายและรวดเร็ว งานวิจัยจึงเสนอให้ปรับปรุงทางเดินให้มีลักษณะซิกแซก (Zigzag) แบบสลับฟันปลา เหลี่ยมมุมกัน หรือเป็นแบบโค้งมน เพื่อบดบังสายตาของผู้ก่อเหตุ ช่วยให้ผู้ประสภภัยสามารถค่อยๆ หลบหนีและเคลื่อนตัวไปตามเหลี่ยมมุมต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย

2. กระทรวงมหาดไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานควบคุมการก่อสร้าง ควรผลักดันให้เรื่องการป้องกันการก่อการร้ายและการกราดยิง ถูกบรรจุอยู่ในข้อกำหนด กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติการก่อสร้างอาคารประเภทสถานศึกษา โดยร่วมมือกับวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย หรือสภาสถาปนิกในการออกคู่มือแนวทาง (Guideline) ควบคุมดูแลความปลอดภัย

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยินดีมอบองค์ความรู้และเล่มวิจัยนี้ให้แก่โรงเรียนหรือหน่วยงานที่สนใจนำไปศึกษาต่อยอดเพื่อประโยชน์ของสังคมต่อไป โดยสามารถติดต่อได้ทาง sdr@tu.ac.th หรือที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อนึ่ง งานวิจัยหัวข้อ “แนวทางการออกแบบและป้องกันสถานศึกษาระดับประถม เพื่อลดความสูญเสียจากปัญหาปัจจัยความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากบุคคลภายนอก” ดำเนินการวิจัยโดย น.ส.ชนิกา ภิรมย์พัทธ์ นายศิริชัช เขาวานะปัญจะ และ น.ส.เบญญาภา ปานทอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา AR611 พื้นฐานการออกแบบและวิจัยสถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2566

ร่วมเป็นแฟนเพจเฟซบุ๊กกับ TCJ ออนไลน์
www.facebook.com/tcijthai (<http://www.facebook.com/tcijthai>)

นวัตกรรม ► โรงเรียนปลอดภัย ►

(https://www.addtoany.com/add_to/facebook?

Share [linkurl=https://www.tjcthai.com/%2Fnews%2F2026%2F8%2Fcurrent%2F15242&linkname=%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%8C%E0%B8%82%E0%B8%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%26%E0%B8%82%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%A1](https://www.tjcthai.com/%2Fnews%2F2026%2F8%2Fcurrent%2F15242&linkname=%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%8C%E0%B8%82%E0%B8%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%26%E0%B8%82%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%A1)

Social share:

(/facebook) (/twitter) (/copy link) (/line)

(<https://www.addtoany.com/share?url=https%3A2F2Fwww.tcijsai.com%2Fnews%2F2026%2F89%2Fcurrent%2F15242&title=%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B8%99%E0%B8%A7%E%20%E0%B8%A8%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%26%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%AA%E0%B8%B7%E>)

สมัครรับข่าวสาร TCIJ

Enter your Email

 [Subscribe](#)

สมัครรับข่าวสารรอบ 15 วันจาก TCU

f | Like us on facebook